

ผลของโปรแกรมการให้ความรู้ร่วมกับการให้ข้อมูลในการมีส่วนร่วมของครอบครัวต่อพฤติกรรม
การดูแลทารกป่วยด้วยโรคปอดอักเสบของมารดา

นางคณิต ณ พัทลุง

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาพยาบาลศาสตร์

คณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2549

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

THE EFFECT OF EDUCATION PROVISION AND FAMILY PARTICIPATION INFORMATION
PROGRAM ON MATERNAL CARING BEHAVIORS FOR INFANTS WITH PNEUMONIA

Mrs. Kanit Napathalung

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Nursing Science Program in Nursing Science

Faculty of Nursing

Chulalongkorn University

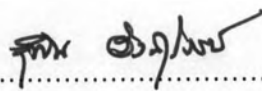
Academic Year 2006

Copyright of Chulalongkorn University

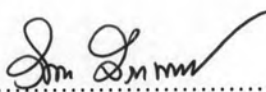
491858

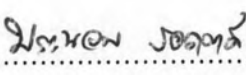
หัวข้อวิทยานิพนธ์ ผลของโปรแกรมการให้ความรู้ร่วมกับการให้ข้อมูลในการมีส่วนร่วมของ
ครอบครัวต่อพฤติกรรมการดูแลทารกป่วยด้วยโรคปอดอักเสบของมารดา
โดย นางคณิต ณ พัทลุง
สาขาวิชา พยาบาลศาสตร์
อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ประนอม รอดคำดี

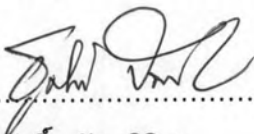
คณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็น
ส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาพยาบาลศาสตรบัณฑิต

..... คณบดีคณะพยาบาลศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ร. ต. อ. หญิง ดร. ยุพิน อังสุโรจน์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานคณะกรรมการ
(ศาสตราจารย์ ดร. วิณา จีระแพทย์)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ประนอม รอดคำดี)

..... กรรมการ
(อาจารย์ ดร. ฐศักดิ์ ชัมภลลิขิต)

คณิต ฌ พัทลุง : ผลของโปรแกรมการให้ความรู้ร่วมกับการให้ข้อมูลในการมีส่วนร่วมของครอบครัวต่อพฤติกรรมการดูแลทารกป่วยด้วยโรคปอดอักเสบของมารดา (THE EFFECT OF EDUCATION PROVISION AND FAMILY PARTICIPATION INFORMATION PROGRAM ON MATERNAL CARING BEHAVIORS FOR INFANTS WITH PNEUMONIA)

อ. ที่ปรึกษา : ผศ. ดร. ประนอม รอดคำดี. 205 หน้า.

การศึกษานี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมการดูแลทารกของมารดาทารกที่ป่วยด้วยโรคปอดอักเสบก่อนและหลังได้รับโปรแกรมการให้ความรู้ร่วมกับการให้ข้อมูลในการมีส่วนร่วมของครอบครัวและระหว่างกลุ่มที่ได้รับโปรแกรมการให้ความรู้ร่วมกับการให้ข้อมูลในการมีส่วนร่วมของครอบครัวกับกลุ่มที่ได้รับการพยาบาลตามปกติ กลุ่มตัวอย่างเป็นมารดาเด็กป่วยโรคปอดอักเสบวัยทารกที่มีอายุ ระหว่าง 1 เดือน – 1 ปี จำนวน 40 คน แบ่งเป็นกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง กลุ่มละ 20 คน ทำการจับคู่ อายุ การศึกษา และประสบการณ์ดูแลเด็กป่วยโรกระบบทางเดินหายใจหรือโรคปอดอักเสบที่เหมือนกัน กลุ่มทดลองได้รับโปรแกรมการให้ความรู้ร่วมกับการให้ข้อมูลในการมีส่วนร่วมของครอบครัว กลุ่มควบคุมได้รับการพยาบาลตามปกติ เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามกึ่งสัมภาษณ์พฤติกรรมการดูแลทารกของมารดาที่ผ่านการตรวจสอบความตรง CVI เท่ากับ .97 และความเที่ยงโดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค เท่ากับ .84 วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบที่

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. คะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมการดูแลทารกของมารดาทารกป่วยด้วยโรคปอดอักเสบที่ได้รับโปรแกรมการให้ความรู้ร่วมกับการให้ข้อมูลในการมีส่วนร่วมของครอบครัวสูงกว่าก่อนได้รับโปรแกรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
2. คะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมการดูแลทารกของมารดาทารกป่วยด้วยโรคปอดอักเสบที่ได้รับโปรแกรมการให้ความรู้ร่วมกับการให้ข้อมูลในการมีส่วนร่วมของครอบครัวสูงกว่ากลุ่มที่ได้รับการพยาบาลตามปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ที่ .05

สาขาวิชา.....พยาบาลศาสตร์.....ลายมือชื่อนิสิต.....คณิต ฌ พัทลุง
ปีการศึกษา.....2549.....ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....ประนอม รอดคำดี

4777632136 : MAJOR NURSING SCIENCE

KEY WORD: THE EDUCATION PROVISION AND FAMILY PARTICIPATION INFORMATION PROGRAM / MATERNAL CARING BEHAVIORS FOR INFANTS WITH PNEUMONIA.

KANIT NAPATHALUNG: THE EFFECT OF EDUCATION PROVISION AND FAMILY PARTICIPATION INFORMATION PROGRAM ON MATERNAL CARING BEHAVIORS FOR INFANTS WITH PNEUMONIA. THESIS ADVISOR : ASST.PROF. BRANOM RODCUMDEE, Ph. D., 205 pp.

The quasi-experimental research aimed to compare mean score of maternal caring behaviors for infant with pneumonia before and after participated in this study and between maternal who received education provision and family participation information program and those who received conventional nursing care. Subjects were 40 mothers who caring on infants with pneumonia, age between 1 month to 1 year. They were equally assigned into 2 groups by matching age, education, and experience of caring on infants with other respiratory system diseases or pneumonia, 20 in each group. The experimental group received education provision and family participation information program and the control group received conventional nursing care. The instrument for collecting data consisted of the caring behavior questionnaire with interview guide which had a CVI of .97 and the Cronbach's alpha coefficient reliability of .84. Data were analyzed by mean, standard deviation, and t- test.

The major findings were as follows:

1. The mean score of maternal caring behaviors for infant with pneumonia after received education provision and family participation information program was significantly higher than before receiving the program at a level of .05.

2. The mean score of maternal caring behaviors for infant with pneumonia who received education provision and family participation information program was significantly higher than those who received conventional nursing care at a level of .05.

Field of studyNursing Science.....Student's signature.....*Kanit Napathalung*.....

Academic year.....2006.....Advisor's signature.....*Branom Rodcumdee*.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จสมบูรณ์ได้ด้วยความกรุณาอย่างยิ่งของผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ประนอม รอดคำดี อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ซึ่งกรุณาให้คำปรึกษา ให้ความรู้ สนับสนุนชี้แนะแนวทางที่เป็นประโยชน์ตลอดจนช่วยแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ในการทำวิจัย ตลอดจนเอาใจใส่เป็นกำลังใจให้กับผู้วิจัย ผู้วิจัยรู้สึกประทับใจและซาบซึ้งเป็นอย่างสูง จึงขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอกราบขอบพระคุณ ศาสตราจารย์ ดร. วิณา จีระแพทย์ ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และอาจารย์ ดร.ชูศักดิ์ ชัมภลลิขิต กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาชี้แนะให้ข้อคิดและคำแนะนำที่เป็นประโยชน์ทำให้งานวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สมบูรณ์มากยิ่งขึ้น ขอกราบขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 6 ท่าน ที่ได้เสียสละเวลาอันมีค่าตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ในการวิจัย และขอกราบขอบพระคุณ คณาจารย์คณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยทุกท่านที่ประสิทธิ์ประสาทความรู้ และชี้แนะแนวทางการเรียนรู้แก่ผู้วิจัยตลอดระยะเวลาของการศึกษาจนประสบความสำเร็จในการศึกษา

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้อำนวยการโรงพยาบาลสุราษฎร์ธานี กลุ่มงานการพยาบาล เจ้าหน้าที่ห้องตรวจกุมารเวชกรรม หัวหน้าหอกุมารเวชกรรม 2 และเจ้าหน้าที่หอผู้ป่วยกุมารเวชกรรม 2 โรงพยาบาลสุราษฎร์ธานีทุกท่าน ที่ช่วยอำนวยความสะดวกและให้ความช่วยเหลือในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการทำวิจัย รวมทั้งกุมารแพทย์ของแผนกกุมารเวชกรรมทุกท่านที่ให้ความร่วมมือและสนับสนุนในการทำวิจัยในครั้งนี้ และขอขอบพระคุณมารดาเด็กและผู้ป่วยเด็กที่เข้าร่วมวิจัยทุกท่าน ที่กรุณาให้ความร่วมมือในการทำวิจัยให้สำเร็จลุล่วงด้วยดี

ท้ายสุดผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณดวงวิญญาณของ คุณพ่อแคล้ว คุณแม่เลี่ยน แสงจันทร์ คุณพ่อ คุณแม่ ผู้ล่วงลับไปแล้ว ที่ได้อบรมสั่งสอนให้กับผู้วิจัยเป็นคนใฝ่รู้และเห็นความสำคัญของการศึกษา ขอขอบคุณ คุณกำชัย ณ พัทลุง ที่เป็นผู้ให้กำลังใจและให้ความช่วยเหลือทุกด้าน โดยเฉพาะรับภาระดูแลลูกทั้งสองตลอดระยะเวลาของการศึกษา รวมทั้งขอขอบคุณ พี่ ๆ น้อง ๆ และเพื่อนร่วมรุ่นทุกคนที่คอยช่วยเหลือและเป็นกำลังใจให้กันตลอดระยะเวลาในการทำวิทยานิพนธ์ในครั้งนี้

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ณ
สารบัญแผนภูมิ.....	ญ
บทที่	
1 บทนำ	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	7
1.3 แนวเหตุผลและสมมุติฐานการวิจัย.....	8
1.4 สมมุติฐานการวิจัย.....	11
1.5 ขอบเขตการวิจัย.....	11
1.6 คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	11
1.7 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	13
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	15
2.1 โรคปอดอักเสบในเด็ก.....	15
2.2 ปัจจัยที่ส่งเสริมให้เกิดโรคปอดอักเสบในเด็ก.....	20
2.3 การพยาบาลผู้ป่วยเด็กโรคปอดอักเสบ.....	21
2.4 การเจริญเติบโตและพัฒนาการเด็กวัยทารก.....	23
2.5 แนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้.....	27
2.5 พฤติกรรมและการดูแลบุตรของมารดาทารกโรคปอดอักเสบ.....	37
2.7 การประเมินพฤติกรรมในการดูแลบุตรของมารดาทารกโรคปอดอักเสบ.....	50
2.9 บทบาทของพยาบาลในการส่งเสริมมารดาในการดูแลทารกโรคปอดอักเสบ.....	52
2.10 แนวคิดการมีส่วนร่วมของครอบครัว.....	54
2.11 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	68
3 วิธีดำเนินการวิจัย	77

บทที่	หน้า
3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	77
3.2 การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง.....	78
3.3 การพิทักษ์สิทธิ์กลุ่มตัวอย่าง.....	81
3.4 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	81
3.5 การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ.....	93
3.6 การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	96
3.7 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	104
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	106
5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	113
5.1 สรุปผลการวิจัย.....	116
5.2 อภิปรายผลการวิจัย.....	117
5.3 ข้อเสนอแนะการวิจัย.....	128
รายการอ้างอิง.....	130
ภาคผนวก.....	144
ภาคผนวก ก รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ.....	146
ภาคผนวก ข ผลการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์.....	147
ภาคผนวก ค ใบยินยอมการเข้าร่วมเป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย.....	149
ภาคผนวก ง ตัวอย่างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	154
ภาคผนวก จ ตารางการวิเคราะห์ข้อมูล.....	194
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	205

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 ตารางแสดงคุณสมบัติของกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งจำแนกตามอายุ การศึกษา และประสบการณ์การดูแลเด็กด้วยโรคทางเดินหายใจ หรือโรคปอดอักเสบ.....	80
2 จำนวน และร้อยละของข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตาม อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และประสบการณ์ในการดูแลเด็กป่วยโรคระบบ ทางเดินหายใจหรือโรคปอดอักเสบ.....	107
3 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และผลต่างของค่าคะแนน เฉลี่ยก่อนและหลังการทดลองของคะแนนพฤติกรรมการดูแลทารก เมื่อแยกเป็นรายด้าน ในด้านการป้องกันโรค และด้านการดูแลเมื่อเกิด การเจ็บป่วยของกลุ่มทดลองก่อนและหลังได้รับโปรแกรมการให้ความรู้ร่วมกับ การให้ข้อมูลในการมีส่วนร่วมของครอบครัว	109
4 เปรียบเทียบ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลต่างของค่าเฉลี่ยของคะแนน พฤติกรรมการดูแลทารกของมารดา (รวมด้าน) ก่อนและหลังการทดลอง ที่ได้รับโปรแกรมการให้ความรู้ร่วมการให้ข้อมูลในการมีส่วนร่วม ของครอบครัว	110
5 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนพฤติกรรม การดูแลทารกของมารดาทารกโรคปอดอักเสบ เมื่อแยกเป็นรายด้าน ในด้านการ ป้องกันโรค และด้านการดูแลเมื่อเกิดการเจ็บป่วย ระหว่างกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม.....	111
6 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนพฤติกรรม การดูแลทารก (รวมด้าน) ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมทั้งก่อน และหลังการทดลอง.....	112
7 จำนวนและร้อยละของเด็กป่วยโรคปอดอักเสบ จำแนกตาม เพศ และอายุ.....	196

8	จำนวนวันนอน และค่าจำนวนวันนอนเฉลี่ยของผู้ป่วยเด็กโรค โรคปอดอักเสบ.....	197
9	คะแนนพฤติกรรมการดูแลทารกของมารดาทารกโรคปอดอักเสบ ระหว่างกลุ่มทดลองที่ได้รับโปรแกรมการให้ความรู้ร่วมกับการให้ข้อมูล ในการมีส่วนร่วมของครอบครัว และกลุ่มควบคุมที่ได้รับการพยาบาล ตามปกติ.....	198
10	ตารางเปรียบเทียบค่าคะแนนเฉลี่ยรายชื่อคะแนนพฤติกรรมการดูแลทารก ของมารดา ก่อนและหลังการทดลอง ในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม.....	200

สารบัญแผนภูมิ

แผนภูมิที่	หน้า
1. กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	76
2. สรุปวิธีการดำเนินวิธีวิจัย.....	105